

Tezy egzaminacyjne z dyscypliny naukowej Pedagogika, na
poziomie efektów kształcenia 8 PRK dla kandydatów
w procedurze uzyskania stopnia doktora w trybie eksternistycznym.

Przedmiot: Dydaktyka ogólna

(przygotowała: prof. dr hab. Krystyna Chałas oraz dr hab. Beata Jakimiuk, prof. KUL)

1. Przedmiot badań dydaktyki ogólnej
2. Funkcje i zadania dydaktyki ogólnej
3. Związek dydaktyki ogólnej z innymi dyscyplinami pedagogicznymi
4. Podstawowe pojęcia dydaktyki
5. Teorie i paradygmaty dydaktyczne
6. Struktura procesu dydaktycznego
7. Formułowanie celów kształcenia
8. Kryteria doboru treści kształcenia i zasady konstruowania programów nauczania
9. Metodyka dydaktyki (metody i zasady nauczania, środki dydaktyczne, sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów)
10. Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych
11. Ewaluacja własnej pracy dydaktycznej

Literatura przedmiotu:

- F. Bereźnicki. Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli. Kraków 2015.
- D. Klus-Stańska. Dydaktyka i jej paradygmaty. Różnorodne światy szkoły. Warszawa 2024.
- Cz. Kupisiewicz. Dydaktyka. Podręcznik częściowo programowany. Kraków 2012.
- W. Okoń. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Warszawa 2003.
- S. Głowacki. Podstawy dydaktyki ogólnej. Kielce 2010.
- J. Głodkowska (red.). Dydaktyka specjalna. Warszawa 2020.
- Z. Sury. Ewaluacja w pracy nauczycieli. Konteksty zawodowe i tożsamościowe. Kraków 2020.

Przedmiot: Pedagogika szkolna

(przygotowała: prof. dr hab. Krystyna Chałas oraz dr hab. Beata Jakimiuk, prof. KUL)

1. Przedmiot badań pedagogiki szkolnej
2. Funkcje i zadania pedagogiki szkolnej
3. Związek pedagogiki szkolnej z innymi dyscyplinami pedagogicznymi
4. Teorie i koncepcje szkoły
5. Pedagogika szkolna - kultura szkoły, wzajemne związki i zależności
6. Rozwój szkoły w świetle pedagogiki szkolnej
7. Nowe tendencje w pedagogice szkolnej
8. Najnowsze badania z zakresu pedagogiki szkolnej

Literatura przedmiotu:

- J. Szymaniak. Pedagogika szkolna. Koszalin 2013.
- L. Turowski. Pedagogika ogólna i subdyscypliny. Warszawa 1999.
- U. Drewnowska, A. Tłuściak-Deliowska A. Kultura szkoły. Studium teoretyczno-empiryczne. Kraków 2015.
- Z. Kwieciński, B. Śliwerski. Pedagogika. Podręcznik akademicki. Warszawa 2019.
- Śliwerski B. (red.), Pedagogika, t. 2: Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych, Gdańsk 2007.
- D. Klus-Stańska, D. Bronk, A. Malenda (red.). Pedagogika wczesnej edukacji: dyskursy, problemy, otwarcia, Wydawnictwo Naukowe Żak, Warszawa 2011.
- M. J. Szymański. Przyszłość edukacji. Szkoła przyszłości. Warszawa 2024.
- R. Nowakowska-Siuta, Miejsce „pedagogiki szkolnej” w naukach o wychowaniu. Anglosaskie dyskusje i kontrowersje, „Studia Edukacyjne” 2016, nr 39, 2016, Poznań 2016, s. 47-60.
- N. Bednarska, Próba diagnozy stanu subdyscypliny pedagogika szkoły/szkolna, „Rocznik Pedagogiczny” 2015, nr 38, s. 113 – 126.
- J. Kuźma. Nauka o szkole. Studium monograficzne. Zarys koncepcji. Kraków 2008.

Przedmiot: Psychologia rozwoju człowieka i psychologia wychowawcza

(przygotowała: dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL)

1. Pojęcie rozwoju i zmiany rozwojowej i koncepcje rozwoju człowieka
2. Zagadnienia periodyzacyjne, kryteria periodyzacyjne i sfery rozwoju człowieka
3. Modele rozwoju: linowy, stadialny, cykliczno-fazowy i funkcje wychowawcy
4. Okresy krytyczne, sfera najbliższego rozwoju i udział procesów dojrzewania i uczenia się w rozwoju człowieka
5. Wychowanie i nauczanie - ustalenia terminologiczne
6. Analiza sytuacji wychowawczej i interwencja wychowawcza
7. Adaptacyjna i emancypacyjna funkcja wychowania
8. Psychologiczne mechanizmy transmisji wpływu wychowawczego (trening uczenia i wzmocnienia; presja sytuacyjna i uczenie się przez wgląd, naśladownictwo, modelowanie, identyfikacja i wzory osobowe, nadawanie znaczeń i proces internalizacji)
9. Okres prenatalny i ciągłość rozwoju prenatalnego i postnatalnego
10. Wczesne dzieciństwo. Charakterystyka rozwojowa, aspekty wychowawcze
11. Średnie dzieciństwo. Charakterystyka rozwojowa dziecka przedszkolnego, aspekty wychowawcze
12. Późne dzieciństwo. Charakterystyka rozwojowa dziecka i aspekty wychowawcze
13. Charakterystyka rozwojowa wczesnej i późnej adolescencji, aspekty wychowawcze
14. Charakterystyka rozwojowa wczesnej dorosłości
15. Charakterystyka rozwojowa średniej dorosłości
16. Charakterystyka rozwojowa późnej dorosłości
17. Wychowanie a manipulacja

Literatura podstawowa

Gurycka A. (1990). Błąd w wychowaniu. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.

Harwas-Napierała B., Trempała J. (2001). Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka, T. 2. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN (i wydania z innych lat).

Harwas-Napierała B., Trempała J. (2002). Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych. T. 3. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN (i wydania z innych lat).

Przetacznik-Gierowska M., Włodarski Z. (2014). Psychologia wychowawcza T. 1., T. 2. Warszawa: PWN (i wydania z innych lat).

Literatura uzupełniająca

Brzezińska A. (red.). (2005). Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa, Gdańsk: GWP.

Brzezińska A. Appelt K., Ziółkowska B. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: GWP.

Brzezińska A, Trempała J. (red.). (2003). Psychologia wychowania. W: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki T.1. Gdańsk: GWP.

Kołakowski, A., Pisula, A. (2011). Sposób na trudne dziecko. Sopot: GWP.

Liberska, H., Trempała, J. (2020). Psychologia wychowania. Wybrane problemy. PWN.

Oleś, P.K. (2015). Psychologia człowieka dorosłego. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Obuchowska, I. (2001). Drogi dorastania. Psychologia rozwojowa okresu dorastania dla rodziców i wychowawców. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.

Przetacznik-Gierowska, M., Tyszkowa M. (2000). Psychologia rozwoju człowieka. Zagadnienia ogólne T. 1. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN (i wydania z innych lat).

Shaffer D.R., Kipp K. (red.). (2015). Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia Universalis.

Trempała J. (2011). Psychologia rozwoju człowieka. Podręcznik akademicki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN S.A.

Przedmiot: Tezy z Historii wychowania i myśli pedagogicznej

(przygotował: dr hab. Wiesław Partyka)

1. Historia wychowania jako subdyscypliny pedagogicznej (geneza, przedmiot i cele badań, miejsce wśród nauk pedagogicznych);
2. Wychowanie w starożytnej Grecji (wychowanie spartańskie, wychowanie ateńskie, sofisci, Sokrates, Platon, Arystoteles);
3. Wychowanie w starożytnym Rzymie (wychowanie rodzinne, organizacja szkół, Seneka Młodszy, Marek Fabiusz Kwintylianus);
4. Pedagogika wczesnochrześcijańska (ideał wychowawczy, pedagogika Ojców Kościoła: św. Hieronim, św. Augustyn, św. Bazyli Wielki, św. Benedykt z Nursji, Boecjusz);
5. Wychowanie i szkolnictwo w średniowieczu (renesans karoliński, typy szkół średniowiecznych, wychowanie stanowe, powstanie i rozwój uniwersytetów);
6. Myśl pedagogiczna okresu odrodzenia (Vittorino de Feltrę, Erazm z Rotterdamu, Jan Ludwik Vives);
7. Reformacja i kontrreformacja (Marcin Luter, Filip Melanchton, Jan Sturm, szkolnictwo jezuickie i pijarskie);
8. Pedagogika doby realizmu (Kartezjusz, Franciszek Bacon, Jan Amos Komeński);
9. Myśl pedagogiczna w okresie oświecenia (John Locke, Jan Jakub Rousseau);
10. Reformy szkolne w Polsce w XVIII wieku i KEN;
11. Myśl i praktyka edukacyjna w XIX wieku (Jan Henryk Pestalozzi, Fryderyk Froebel, Jan Fryderyk Herbart, św. Jan Bosko, szkolnictwo polskie pod zaborami);
12. Oświata i szkolnictwo w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym (organizacja szkolnictwa, kształcenie nauczycieli, reformy szkolne).

Literatura podstawowa

Bartnicka K., Szybiak I., Zarys historii wychowania, Warszawa 2001;

Draus J., Terlecki R., Historia wychowania, t. 2, Kraków 2005;

Historia wychowania, t. 1-2, red. Ł. Kurdybacha, Warszawa 1965, 1968;

Kot S., Historia wychowania, t. 1-2, Warszawa 1994;

Litak S., Historia wychowania, t. 1, Kraków 2004;

Możdżeń S. I., Historia wychowania, t. 1-3, Kielce-Sandomierz 2005-2006.

Wołoszyn S., Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie, Warszawa 1964;

Wroczyński R., Dzieje oświaty polskiej, t. 1-2, Warszawa 1996.

Przedmiot: Pedagogika ogólna z elementami teorii wychowania

(przygotował: ks. prof. dr hab. Marian Nowak)

Tezy zostały podzielone zostały na trzy grupy. Do egzaminu przynajmniej jedno z poniższych **grup tematycznych:**

A. Wiedza w zakresie pedagogiki jako dyscypliny wiedzy, teoria i metateoria

1. Charakterystyka współczesnej pedagogiki jako nauki, jej specyfika i miejsce wśród innych dyscyplin wiedzy (Kunowski, 2001, s. 25-39; Nowak, 1999, s. 179-229)
2. Różnice między wiedzą potoczną a naukową, przynależność dziedzinowa i dyscyplinarna pedagogiki, jej charakter jako nauki praktycznej i teoretycznej, nauki filozoficzno-empiryczno-praktycznej, teoria i metateoria (Magier, 2019, s. 25-45; Nowak, 1999, s. 179-229; Frączek, 2022, s. 15-35)
3. Pedagogika jako dyscyplina wiedzy: cele i zadania pedagogiki jako nauki, przedmiot badań, źródła i metody badawcze w pedagogice i teorii wychowania, dyscypliny pedagogiczne i subdyscypliny (Kamiński, 1992; Kunowski, 2001, s. 39-48; Nowak, 2012, s. 39-50)
4. Modele relacji między pedagogiką ogólną a szczegółowymi dyscyplinami pedagogiki: pedagogika ogólna a szczegółowe dyscypliny pedagogiczne – pedagogika ogólna a teoria wychowania (Kukołowicz, 1995, s. 71-75; Nowak, 2008, s. 87-106; Nowak, 2012, s. 35-42);
5. Wybrane nurty i kierunki współczesnej pedagogiki: pedagogika chrześcijańska, pedagogika technologiczno-funkcjonalna, pedagogika kultury, pedagogika marksistowska (socjalistyczna) i laicka, pedagogika postmodernistyczna i emancypacyjna, pedagogika socjologiczna i społeczna (Magier, 2019, s. 111-135; Nowak 1993; Nowak, 1999, s. 254-271; Nowak, 2008, s. 232-287)
6. Dialog interdyscyplinarny i jego zastosowanie w pedagogice (Nowak 2010; Nowak 2012, s. 249-260)

B. Proces wychowania – jego podstawy, rodzaje i elementy składowe

7. Relacja wychowawcza i jej modele oraz struktura (Jeziorański, 2022)
8. Antropologiczne podstawy pedagogiki ogólnej i teorii wychowania: wychowanie osoby (Nowak 2012, s. 393-433; Nowak M. – P. Magier – I. Szewczak, red., 2010)

9. Aksjologiczne i teleologiczne podstawy wychowania – wartości, ideały, cnoty moralne i cele w pracy wychowawczej, taksonomie celów i ich operacjonalizacja (Nowak, 2008, s. 325-384; Nowak 2012, s. 393-416; Frączek, 2022, s. 134-159; Woroniecki 2013, s. 386-477)
10. Wychowanie i struktura procesu wychowania, jego ujęcia, definicje i istota – szerokie, wąskie, najwęższe ujęcie wychowanie, wychowanie jako działalność intencjonalna i nieintencjonalna, wychowanie a nauczanie i kształcenie (Kunowski, 2001, s. 164-194; Nowak, 1999, s. 230-294; Nowak, 2012, s. 288-324; Frączek, 2022, s. 92-96)
11. Praca wychowawcza nad sobą: *wychowanie, edukacja i formacja, samowychowanie, autoformacja, samokształcenie i samokształtowanie* (Kukołowicz, 1978; Nowak, 1999, s. 277-291; Nowak, 2008, s. 443-450; Dudzikowa, 1993; Frączek, 2022, s. 262-276)
12. Pedagogika integralna, integralne teorie wychowania – integralność wychowania – norma personalistyczna w ujęciu personalizmu (Nowak, 2019; Nowak, 2021; Nowak, 2012, s. 178-183; 313—324)

C. Okoliczności i szczegółowych problemów pedagogiki ogólnej i teorii wychowania

13. Dziedziny wychowania: wychowanie fizyczne i zdrowotne, wychowanie umysłowe, wychowanie społeczne i patriotyczne, wychowanie estetyczne, wychowanie moralne i chrześcijańskie (Bocheński, 1989; Nowak, 2008, s. 385-438; Frączek, 2022, s. 236-261)
14. Podstawowe trudności wychowawcze, skuteczność wychowania, błędy i niepowodzenia w wychowaniu (Frączek, 2022, s. 277-290; E. Kubiak-Szymborska, D. Zając, 2008, s. 324-340)
15. Rodzina i szkoła jako podstawowe środowiska wychowawcze (Nowak, 1999, s. 473-518; Frączek, 2022, s. 292-321)
16. Teorie wychowania wybranych autorów (teoria warstwicy Stefana Kunowskiego, Jadwigi Zamoyskiej, Ludwiki Jeleńskiej, Karola Kotłowskiego, o. Jacka Woronieckiego, Bogdana Nawroczyńskiego) oraz teorie wychowania na bazie wybranych teorii: psychoanalityczne, behawiorystyczne, społeczno-poznawcze (modelowania), teoria Gestalt, personalistyczne (Kukołowicz, 1996; Kunowski, 2001, s. 194-227; Nowak 2012, s. 325-391)
17. Metody, formy, techniki i środki wychowania oraz podstawowe zasady wychowania (Nowak, 2008, s. 439-469; Frączek, 2022, s. 160-235)

18. Zadania, osobowość i kompetencje pedagoga i wychowawcy w sytuacji pluralizmu i złożoności życia społecznego (Dawid 1932; Nowak 2012,s.531-576; Frączek 2022,s.309-313)

Literatura do przygotowania się do egzaminu:

1. Bocheński J.M. O.P. (1989), *O patriotyzmie*, Warszawa: Wydawnictwo Odpowiedzialność i Czyn.
2. Dawid J.W. (1932), *O duszy nauczycielstwa*, Warszawa, Nakładem Naszej Księgarni, dostępna w: *pdf*.
3. Dudzikowa M. (1993), *Praca młodzieży nad sobą. Z teorii i praktyki*, Warszawa: Spółka Wydawnicza Terra.
4. Frączek Z. (2022), *Wstęp do teorii wychowania*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
5. Hejnicka-Bezwińska T. (2008), *Pedagogika ogólna*, Warszawa: WAIp.
6. Hejnicka-Bezwińska T., red. (2011), *Pedagogika ogólna. Dyskursy o statusie naukowym i dydaktycznym*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
7. Jeziorański M. (2022), *Relacja wychowawcza. Rozumienie – modele – propozycja*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
8. Kamiński S. (1992), *Nauka i metoda*, Lublin: TN KUL, s. 187-198.
9. Kubiak-Szyborska E., D. Zając, *O wychowaniu i jego antynomiach*, Bydgoszcz: Wers, 2008.
10. Kukołowicz T., Nowak M.,red.(1997), *Pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne*, Lublin: RW KUL.
11. Kukołowicz T. (1978), *Pomagamy w samowychowaniu*, Warszawa: Nasza Księgarnia.
12. Kukołowicz T. (1995), *Pedagogika a teoria wychowania*, W: T. Hejnicka-Bezwińska (red.), *Pedagogika ogólna. Tradycja – Teraźniejszość – Nowe wyzwania*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane WSP, s. 71-75.
13. Kukołowicz T. (1996), *Teoria wychowania*, Stalowa Wola: Oficyna Wydawnicza Stalowa Wola).
14. Kunowski S. (2001), *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie.

15. Kwieciński Z. – B. Śliwerski (2019), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA.
16. Magier P. (2019), *Metateoria pedagogiki chrześcijańskiej*, Lublin: TN KUL.
17. Nowak M. – P. Magier – I. Szewczak, red. (2010), *Antropologiczna pedagogika ogólna*, Lublin: Wydawnictwo KUL – Wydawnictwo GAUDIUM, s. 41-56.
18. Nowak M. (1993), *Główne nurty współczesnej filozofii wychowania*, „Kultura i Edukacja”2 (4), s. 8 - 27.
19. Nowak M. (1997), *Znaczenie ‘normy personalistycznej’ w działalności wychowawczej*, W: J. Kostkiewicz (wybór tekstów), *Wprowadzenie do pedagogiki ogólnej*, Stalowa Wola, Oficyna Wydawnicza FU KUL, s. 187-215.
20. Nowak M. (1999), *Podstawy pedagogiki otwartej. Ujęcie dynamiczne w inspiracji chrześcijańskiej*, Lublin: RW KUL.
21. Nowak M. (2008), *Teorie i koncepcje wychowania*, Warszawa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
22. Nowak M. (2010), *Dialog interdyscyplinarny i jego modele w uprawianiu pedagogiki*, „Rozprawy Społeczne”. Biała Podlaska, PSW, nr I (IV), s. 3-8.
23. Nowak M. (2012), *Pedagogiczny profil nauk o wychowaniu*, Lublin, Wydawnictwo KUL.
24. Nowak M. (2019), Rozdział 25: *Pedagogika personalistyczna*, W: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.n.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 487-508.
25. Nowak M. (2021), *Pedagogika integralna i wychowanie integralne*, Stefan M. Kwiatkowski (red. nauk.), *Współczesne problemy pedagogiki. W kierunku integracji teorii z praktyką*, Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, s. 461-481.
26. Palka S. (1999), *Pedagogika w stanie tworzenia*, Kraków: Wydawnictwo UJ.
27. Śliwerski B., red. (2010), *Pedagogika*, t.1-4, Gdańsk: Wydawnictwo GWP.
28. Tarnowski J. (1993), *Jak wychowywać?*, Warszawa: Wydawnictwo ATK.
29. Woroniecki J. (2013), *Katolicka etyka wychowawcza*, t. I, Lublin: Wydawnictwo KUL, s. 386-477.

Przedmiot: Etyka pedagogiczna z elementami antropologii filozoficznej

(przygotowała: dr Anna Szudra-Barszcz)

1. Filozofia, światopogląd, ideologia – wyjaśnienie i porównanie pojęć.
2. Idealizm i realizm a koncepcje wychowania.
3. Trzy rozumienia personalizmu (metafizyczny, liberalistyczny, etyczny).
4. Różne rozumienia godności oraz ich implikacje pedagogiczne.
5. Pedagogiczne aspekty czynu ludzkiego.
6. Miejsce sumienia w strukturze osobowej człowieka.
7. Teoria sprawności moralnych.
8. Prawdomówność i kłamstwo w wychowaniu.

Literatura przedmiotu:

- A. B. Stępień, Wstęp do filozofii, Lublin 2007.
- J. Merecki, T. Styczeń, ABC etyki, Lublin 2007.
- W. Chudy, Pedagogia godności. Elementy etyki pedagogicznej, Lublin 2009.
- W. Chudy, Etos pedagoga, „Roczniki Nauk Społecznych” 2003, nr 2, s. 5-20.
- M. Sztaba, Rzecz o fundamentalnym wyborze pomiędzy realizmem a idealizmem w tworzeniu adekwatnej koncepcji wychowania, „Roczniki Pedagogiczne” 2015, nr 1, s. 27-45.
- D. Zalewski, Sprawności moralne u podstaw wychowania, „Edukacja” 2021, nr 4, s. 86-92.

Przedmiot: Pedagogika społeczna

(przygotował: ks. dr hab. Andrzej Łuczyński, prof. KUL)

1. Geneza i rozwój pedagogiki społecznej (prekursorzy i twórcy). Wymiar humanistyczny, społeczno-kulturalny i aksjologiczny pedagogiki społecznej.
2. Główne nurty polskiej pedagogiki społecznej: H. Radlińska, A. Kamiński, R. Wroczyński. Definicja pedagogiki społecznej w ujęciu H. Radlińskiej i jej „konsekwencje” praktyczne.
3. Środowisko życia i jego przetwarzanie w toku pracy społecznej. Wymiar profilaktyczny działania pedagogia społecznego.
4. Opieka, pomoc społeczna, praca socjalna - źródła teoretyczne oraz implikacje dla praktyki społecznej.
5. Badania w pedagogice społecznej (cechy) oraz związki pedagogiki społecznej z innymi dyscyplinami naukowymi.
6. Diagnostyka w pedagogice społecznej. Diagnoza społeczna (Mery Richmond) - metody pracy socjalnej.

Literatura

Kamiński A., *Funkcje pedagogiki społecznej. Praca socjalna i kulturalna*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1980.

Kawula S., (red.), *Pedagogika społeczna . dokonania-aktualności-perspektywy*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2006.

Marynowicz-Hetka E.,(red.), *Pedagogika społeczna*, t. 1 i 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Pilch T., Lepalczyk I., (red.), *Pedagogika społeczna*, Wydawnictwo „Żak”, Warszawa 2003.

Radziewicz-Winnicki A., *Pedagogika społeczna w obliczu realiów codzienności*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.

Przedmiot: Katolicka nauka społeczna

(przygotował: ks. dr hab. Andrzej Łuczyński, prof. KUL)

1. Posłannictwo Kościoła a nauka (i) społeczna (e) - rys historyczny.

1. Osoba ludzka (*imago Dei*) w społecznym nauczaniu Kościoła. Zasada personalizmu i prawa człowieka.
2. Zasada dobra wspólnego (odpowiedzialność, obowiązki). Powszechne przeznaczenie dóbr – zasada pomocniczości, zasada solidarności, uczestnictwo w życiu społecznym.
3. Podstawowe wartości życia społecznego: prawda, wolność, sprawiedliwość.
4. Rodzina jako współtwórca życia społecznego. Społeczna podmiotowość rodziny oraz społeczeństwo w służbie rodziny.
5. Encykliki społeczne jako zaangażowanie Kościoła w rozwiązywanie aktualnych problemów społecznych (godność pracy, prawo do pracy, sprawiedliwy podział zysku).
6. Wspólnota polityczna w służbie społeczeństwu obywatelskiemu (władza polityczna jako siła moralna, sprzeciw sumienia, system kar).

Literatura

Wybrane papieskie encykliki społeczne: *Rerum novarum* (1891), *Quadragesimo anno* (1931), *Mater et Magistra* (1961), *Pacem in terris* (1963), *Populorum progressio* (1967), *Laborem exercens* (1981), *Centesimus annus* (1991), *Fratelli tutti* (2020).

Bełch K., *Katolicka nauka społeczna. Podręcznik dla studentów teologii i nauk społecznych*, Jedność, Kielce 2007.

Borutka T., Marzur J., Zwoliński A., *Katolicka nauka społeczna*, Paulinianum 2004. Kupny J., (red.), *Katolicka nauka społeczna. Podstawowe zagadnienia życia gospodarczego*, Uniwersytet Śląski, Katowice 2003.

Majka J., *Katolicka nauka społeczna. Studium historyczno-doktrynalne*. Rzym-Lublin 1987.

Mazurek F.J., *Godność osoby ludzkiej podstawą praw człowieka*, RWKUL, Lublin 2001.

Strzeszewski Cz., *Katolicka nauka społeczna*, KUL, Lublin 1994.

Przedmiot: Metodologia badań pedagogicznych

(przygotował: ks. dr hab. Marek Jeziorański, prof. KUL)

1. Orientacje metodologiczne we współczesnej pedagogice, ich uwarunkowania filozoficzne i konsekwencje prakseologiczne
2. Epistemologiczne, aksjologiczne i metodologiczne podstawy badań pedagogicznych
3. Organizacja i etapy badań naukowych w pedagogice
4. Strategie ilościowe w badaniach pedagogicznych
5. Strategie jakościowe w badaniach pedagogicznych
6. Metody, techniki i narzędzia badań pedagogicznych
7. Etyczne aspekty badań pedagogicznych

Literatura przedmiotu:

1. Babbie E., Podstawy badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
2. Creswell J.W., Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.
3. Gnitecki J., Wstęp do ogólnej metodologii badań w naukach pedagogicznych, t. I: Status metodologiczny nauk pedagogicznych Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2006.
4. Gnitecki J., Wstęp do ogólnej metodologii badań w naukach pedagogicznych, t. II: Tworzenie wiedzy o edukacji w naukach pedagogicznych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2007.
5. Kamiński S., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1998.
6. Krüger H.H., Wprowadzenie w teorie i metody badawcze nauk o wychowaniu, Pedagogika GWP, Gdańsk 2007.
7. Łobocki M., Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2004.
8. Metodologia pedagogiki zorientowanej humanistycznie, red. D. Kubinowski, M. Nowak, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006.

9. Pałka S., Wiązanie podejść metodologicznych w pedagogice teoretycznopraktycznej, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2018.
10. Pilch T. Bauman T., Zasady badań pedagogicznych, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1998.
11. Podstawy metodologii badań w pedagogice, red. S. Pałka, Pedagogika WGP, Gdańsk 2010.
12. Praktyka badań pedagogicznych, red. T. Bauman, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013.